

25 LET IZOBRAŽEVALNEGA CENTRA ZA ZAŠČITO IN REŠEVANJE RS

25 YEARS OF THE TRAINING CENTRE FOR CIVIL PROTECTION AND DISASTER RELIEF OF THE REPUBLIC OF SLOVENIA

Janez Petrovič

Ministrstvo za obrambo, Uprava RS za zaščito in reševanje, Izobraževalni center za zaščito in reševanje RS, Zabrv 12, Ig, janko.petrovic@urszr.si

Povzetek

Izobraževalni center za zaščito in reševanje RS je posebna izobraževalna ustanova na področju varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami, ki deluje v okviru Uprave RS za zaščito in reševanje že od leta 1994. V ICZR ugotavljamo potrebe po usposabljanjih, pripravljamo programe in organiziramo izvedbo programov usposabljanj sil za zaščito, reševanje in pomoč. V vseh letih delovanja se je različnih usposabljanj in drugih dejavnosti v ICZR Ig in enotah v Sežani, Pekrah in Logatcu udeležilo več kot pol milijona udeležencev iz domovine in tujine. V ICZR smo opremljeni s sodobnimi učnimi sredstvi, tehnologijo in simulatorji. Pri pripravi in izvedbi usposabljanj ter drugih dejavnosti sodelujemo z več kot 150 zunanjimi strokovnjaki – predavatelji, inštruktorji in drugimi sodelavci iz Uprave RS za zaščito in reševanje, Ministrstva za obrambo in drugih ministrstev, poklicnih ter prostovoljnih gasilskih enot, občin, podjetij, univerz, inštitutov in raziskovalnih organizacij, Slovenske vojske, Policije ter drugih organizacij. ICZR je s svojim dosedanjim delom postal središče usposabljanja s področja zaščite in reševanja v državi in je prepoznaven tudi v mednarodnem okolju. Vse doseženo želimo v prihodnosti še utrjevati in izpopolnjevati, tako usposabljanje vseh sil za zaščito, reševanje in pomoč kakor tudi mednarodne dejavnosti, za kar imamo v sestavi Uprave RS za zaščito in reševanje razumevanje, podporo in dobre pogoje.

Abstract

The Training Centre for Civil Protection and Disaster Relief of the Republic of Slovenia is a special educational institution for protection against natural and other disasters, which has been operating under the Administration of the Republic of Slovenia for Civil Protection and Disaster Relief (ACPDR) since 1994. The Centre identifies training needs, develops programmes, and organizes the implementation of training programmes for all protection, rescue and relief forces. In all the years of its operation, over half a million participants from Slovenia and abroad have attended the different training courses and other activities in the Ig Centre, as well as in the Sežana, Pekre and Logatec units. The Centre is equipped with modern learning aids, technology and simulators. In the preparation and implementation of training courses and other activities, it cooperates with over 150 external experts – lecturers, instructors and other co-workers from the ACPDR, the Ministry of Defence and other ministries, professional and voluntary fire brigades, municipalities, companies, universities, institutes, research organizations, the Slovenian Armed Forces, the police, and other organizations. With its work so far, the Centre has become a national training hub for protection and rescue, and is also recognized in the international environment. We wish to further strengthen and upgrade all of its achievements, both in the training of all protection, rescue and relief forces and in international activities, something for which we at the ACPDR have understanding, support, and favourable conditions.

Predstavitev Izobraževalnega centra za zaščito in reševanje RS – začetek delovanja

Prve zamisli o posebnem centru za zaščito in reševanje segajo v čas pred osamosvojitvijo, ko se je načrtovala razširitev zmogljivosti tudi za potrebe civilne zaščite, in sicer v takratnem Republiškem centru za obrambno

usposabljanje v Poljčah. Po osamosvojitvi države so bila preučena različna področja varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami s ciljem, da se v novi državi postavi učinkovit, celovit, potrebam in možnostim prilagojen sistem odzivanja na naravne in druge nesreče. Sprejete so bile rešitve, kako naprej. Sestavni del teh podlag je bila tudi odločitev takratne vlade, ki je leta 1992 podprla gradnjo posebnega centra za izvajanje najzahtevnejših oblik usposabljanja kadrov s področja varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami.

Slika 1: Objekti po prevzemu zemljišča in pred začetkom gradnje (foto: arhiv URSZR)
 Figure 1: The existing facilities after the takeover of the land and prior the commencement of the construction (Photo: ACPDR archive)

Ta vladna odločitev je bila formalizirana v Zakonu o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami, ki je v 113. členu določil, da se »za izobraževanje in usposabljanje s področja varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami pri Upravi Republike Slovenije za zaščito in reševanje ustanovi Izobraževalni center za zaščito in reševanje Republike Slovenije« (Zakon o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami, Uradni list RS, št. 64/94). Sedež ima na Igu, njegove enote pa delujejo v Logatcu, Pekrah in Sežani.

Gradnja Izobraževalnega centra za zaščito in reševanje se je začela po uspešno končanem javnem razpisu leta 1993 na zemljišču, ki ga je Ministrstvo za obrambo pridobilo z menjavo zemljišč z Mestom Ljubljana, na Igu. Ker smo začeli na novo, smo lahko v novem centru uresničili izkušnje, ki so jih imele podobne, zlasti gasilske, ustanove oziroma centri v razvitih evropskih državah.

V omejenem obsegu smo začeli delovati že leta 1994. Takrat se je usposabljala prva generacija kandidatov za pridobitev poklica »gasilec – tehnični reševalec«. Izvedenih je bilo tudi nekaj najnujnejših programov usposabljanj pripadnikov Civilne zaščite, za katere je bilo dovolj primerne učnega kadra, učnih sredstev ter vadbenih objektov in poligonov. Usposabljanja smo izvajali v starih objektih, ki smo jih prevzeli od Mesta Ljubljana, saj je projekt gradnje novih nastanitvenih in šolskih objektov, upravne stavbe ter vadbenih poligonov še potekal.

Zaposlenih je bilo manj kot deset delavcev. Da smo lahko izvedli načrtovana usposabljanja, smo sodelovali z dvajsetimi zunanjimi sodelavci – predavatelji in inštruktorji. Prehrano je udeležencem usposabljanj zagotavljal zunanji pogodbeni dobavitelj.

Do konca leta 1994 so bili končani in prevzeti nastanitveni, šolski in upravni objekt v zgornjem delu ICZR. Po pridobitvi uporabnega dovoljenja smo se decembra 1994 vselili v nove učilnice, kabinete, pisarne in začeli uporabljati kuhinjo, jedilnico, klub in druge nove prostore. Po končani gradnji in delni adaptaciji sedanjih vadbenih objektov v ICZR so bile konec leta 1996 zagotovljene razmere za izvedbo večine nujnih programov usposabljanj sil za zaščito, reševanje in pomoč.

Hkrati z gradnjo smo začeli izpopolnjevati kadrovske načrte polnjenja predvidenih delovnih mest in pripravljati strokovne podlage ter usmeritve za nadaljnje delo ICZR. Zaradi vseh, ki smo delo v ICZR začeli zelo motivirani, predvsem pa zaradi strokovne, finančne, moralne in vsestranske podpore Bojana Ušeničnika, direktorja Republiške uprave za zaščito in reševanje, Mirana Bogataja, poveljnika Civilne zaščite RS, mnogih sodelavcev takratne uprave ter odličnega sodelovanja z Gasilsko zvezo Slovenije in drugimi prostovoljnimi

Slika 2:
 Nastanitveni, šolski in upravni objekti ICZR (foto: J. Oražem)

Figure 2:
 The accommodation, education and administrative facilities of the Training Centre for Civil Protection and Disaster Relief of the Republic of Slovenia (Photo: J. Oražem)

Slika 3:
Končana gradnja s
projektom predvidenih
objektov ICZR (foto: J.
Oražem)

Figure 3:
The construction of all the
facilities of the Training
Centre for Civil Protection
and Disaster Relief of
the Republic of Slovenia,
envisaged by the project,
is completed. (Photo: J.
Oražem)

sestavi, nam je uspelo postaviti vizijo delovanja ter razvoja ICZR in zagotoviti ustrezne pogoje za izvedbo usposabljanj.

Uspešen razvoj ICZR dokazuje tudi podatek, da se je v začetku delovanja, leta 1994, za potrebe zaščite in reševanje usposabljal 1441 posameznikov oziroma povprečno 15 udeležencev na delovni dan. Leto 1995 je zaznamovala kadrovska popolnitev ICZR, naslednjega leta pa je bil dograjen poligonski del, zaključevala se je gradnja vadbenega bazena, center pa se je vsebinsko izpopolnjeval. Poleg gasilcev in pripadnikov enot ter štabov CZ so se tam usposabljali kinologi, jamarji, gorski reševalci, potapljači, radioamaterji ter prostovoljci Rdečega križa.

Leta 1996, ko sta bila končana gradnja vadbenih objektov in poligonov ter kadrovska popolnitev, je bilo v ICZR izvedenih že 240 različnih usposabljanj in drugih dejavnosti, ki se jih je udeležilo 7244 udeležencev oziroma povprečno 83 udeležencev na delovni dan. Potem so števila izvedenih oblik usposabljanj in drugih dejavnosti ter udeležencev naraščala do leta 2019, ko se je usposabljanj in drugih dejavnosti v ICZR in enotah udeležilo 27.717 udeležencev, izmed njih 17.756 v ICZR na Igu, oziroma povprečno 120 na delovni dan.

Ker je bila želja URSZR in seveda tudi ICZR, tudi pri najmlajših generacijah, začeti s preventivnim usposabljanjem in ozaveščanjem o naravnih in drugih nesrečah, smo v sodelovanju z Gasilsko zvezo Slovenije na Ministrstvu za izobraževanje, znanost in šport, verificirali in v program izbirnih predmetov umestili tudi izbirni predmet o varstvu pred nesrečami, s katerim poskušamo učencem zadnje triade devetletke posredovati temeljno znanje s tega področja ter jih ozavestiti o nevarnosti naravnih in drugih nesreč.

V 25 letih delovanja je ICZR postal središče usposabljanja s področja varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami v Sloveniji. Usposabljanj in drugih dejavnosti se je v ICZR in njegovih enotah od leta 1994 do danes udeležilo več kot pol milijona udeležencev – izmed njih okoli 450 tisoč v ICZR na Igu. Skoraj tretjina vseh je bila gasilcev (prostovoljnih in poklicnih).

S posredovanjem izkušenj, kadrovskimi in materialnimi zmogljivostmi ICZR sodeluje tudi pri organizaciji ter izvedbi mednarodnih dejavnosti Uprave RS za zaščito in reševanje. Vse od začetka delovanja smo se zavedali, da v današnjem svetu ni več mogoče samostojno oziroma avtonomno odkriti in razviti vseh novosti. Zato smo se tudi mednarodno povezali, predvsem s sorodnimi ustanovami, ki so ne glede na organiziranost in ureditev bolj ali manj podobne. Naša dejavnost je humanitarne narave, povsod so ljudje ogroženi in v vsaki izmed držav se trudijo, da bi omogočili zaščito ljudi ter premoženja oziroma reševanje, kadar se nesreča resnično zgodi. Zato je ICZR tudi aktivni član »Združenja evropskih gasilskih izobraževalnih ustanov« (European Fire Service Colleges Association – EFSCA).

Ustanovno listino Združenja evropskih gasilskih šol in posledično članstvo v združenju je po pooblastilu Vlade Republike Slovenije 6. junija 2005 v Inštitutu za gasilsko usposabljanja Nizozemske podpisal Janez Petrovič, vodja ICZR.

Zaradi organizacijskih namenov se nacionalni predstavniki, ki sestavljajo EFSCA, sestajajo enkrat na leto, v eni izmed držav članic. Leta 2020 je bilo načrtovano srečanje predstavnikov vseh 26 članic v Sloveniji, vendar je zaradi pandemije covid-19 odpadlo oziroma se je prestavilo v leto 2023.

ICZR se vključuje tudi v mednarodne dejavnosti Uprave RS za zaščito in reševanje. Večinoma pripravlja, izvaja oziroma sodeluje pri izvedbi različnih oblik usposabljanj za udeležence iz drugih držav in zagotavlja pogoje za njihovo izvedbo znotraj:

- bilateralnega sodelovanja,
- EU, in sicer Mehanizma Unije na področju civilne zaščite,
- zveze Nato – v okviru sodelovanja v dejavnostih kriznega načrtovanja,
- pobude za pripravljenost na nesreče in njihovo preprečevanje v JV Evropi,
- izvedbe drugih mednarodnih projektov oziroma dejavnosti.

Medtem so se – zaradi klimatskih in drugih sprememb – spremenili tudi možnosti oziroma tveganja, ranljivost in odpornost zaradi naravnih in drugih nesreč, strategija ter pristopi pri vodenju in izvedbi intervencij, zakonodaja, opremljenost enot ter odnos do nesreč. Temu so se prilagajali programi ter pristopi in metode usposabljanj, dograjevali smo potrebne vadbene objekte in poligone ter simulatorje za izvajanje praktičnega dela usposabljanj.

Statistika in praksa kažeta, da je potreb po usposabljanju kadrov za varstvo pred naravnimi in drugimi

Slika 4: Usposabljanje gasilcev v ICZR (foto: J. Oražem)
Figure 4: Firefighter training at the Training Centre for Civil Protection and Disaster Relief of the Republic of Slovenia (Photo: J. Oražem)

nesrečami dovolj oziroma zaradi pogostosti ter novih groženj naravnih in drugih nesreč vedno več. Za uresničitev vseh potreb je nujna zagotovitev zadostnih finančnih sredstev in kadrovskih virov za kakovostno pripravo ter izvedbo usposabljanj vseh sil za zaščito, reševanje in pomoč.

Predstavitev poligonskih, učilniških in nastanitvenih zmogljivosti ICZR ter enot

ICZR Ig

Za potrebe usposabljanj imamo:

- približno osem hektarjev uporabnih površin,
- 40 dvoposteljnih sob za namestitve (80 ležišč),
- avditorij in šest predavalnic (približno 350 sedežev) s sodobno opremo,
- knjižnico (polnopravna članica sistema Cobiss),
- sejno sobo (14 sedežev) in zbornico (osem sedežev)
- kuhinjo z jedilnico s 70 sedeži (zmogljivost kuhinje je 500 obrokov),
- zaklonišče (dvonamensko – učilnice in štabna soba kot rezervna lokacija za delo poveljnika in štaba CZ RS ter center za obveščanje za potrebe usposabljanj; pri delu štaba CZ RS na tej lokaciji prevzame vlogo podpore oziroma Centra za obveščanja RS),
- poligonski del z vadbenimi objekti (visoka ruševina, vadbeni cestni predor, stolp za reševanje z višin, pokriti bazen, naravni bajer, trimski kabinet, steza za praktično delo z izolirnimi dihalnimi aparati, požarna hiša in gasilski poligoni, plinske hiše in simulatorji za izvedbo vročih vaj – HFT, ruševinski poligon, kinološka vas, garaže in drugo).

ICZR – enota Sežana

Enota v Sežani je namenjena predvsem usposabljanju gasilcev za gašenje požarov v naravi, pa tudi drugih prostovoljcev, kot so jamarji, pripadniki Državne enote za varstvo pred NUS in drugi. Enota je začela delovati leta 2011, ko je bila dokončana dograditev novih in adaptacija starih objektov. Za potrebe usposabljanj imamo:

- približno 1800 m² uporabnih površin v stavbah na približno treh hektarjih,
- dve predavalnici (skupaj 68 sedežev), sejno sobo (16 sedežev) in zbornico (deset sedežev),
- 20 sob (50 ležišč),
- kuhinjo (do 1000 obrokov) in jedilnico (80 sedežev),
- poligona za gašenje notranjih požarov (modul A),
- asfaltno površino za praktično delo in pristanek helikopterja,
- garderobni objekt in tuše na poligonskem delu.

Slika 5:
Usposabljanje pripadnikov
Civilne zaščite v ICZR
(foto: J. Oražem)

Figure 5:
Training of the civil
protection members
at the Training Centre
for Civil Protection and
Disaster Relief of the
Republic of Slovenia
(Photo: J. Oražem)

Z gradnjo servisnega objekta v ICZR – enoti Sežana, za katerega je že pridobljeno gradbeno dovoljenje, in pozneje še poligonskega dela, se bodo pogoji za izvedbo različnih oblik usposabljanj še povečali.

V enoti Sežana zagotavljamo tudi pogoje za usposabljanje in nastanitev udeležencem usposabljanj ter izvajanje dežurstva gasilcev ob razglašeni veliki požarni ogroženosti naravnega okolja – Krasa.

ICZR – enota Pekre

Enota v Pekrah pri Mariboru je bila ustanovljena leta 2008, ko smo nekdanji obrambni dom mesta Maribor obnovili in preuredili v objekt, namenjen usposabljanju gasilcev, pripadnikov CZ in drugih prostovoljcev s področja zaščite in reševanja. Za potrebe usposabljanj imamo:

- avditorij (140 sedežev),
- štiri predavalnice (skupaj 150 sedežev),
- računalniško učilnico za 15 udeležencev,
- sejno sobo (30 sedežev),
- stezo za usposabljanje nosilcev IDA in
- jedilnico (120 sedežev).

Naraščajoče potrebe po usposabljanjih gasilcev (predvsem prostovoljnih) in novih oblikah ter programih usposabljanj zahtevajo uporabo kapacitet v enoti Pekre. Gre predvsem za del starih oblik usposabljanj in nove programe, delno tudi drugih sestavov, ki sodelujejo v sistemu varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami (kinologi, gorski reševalci, nujna medicinska pomoč, potapljači, RKS, Slovenska vojska in drugi), predvsem iz severovzhodne Slovenije. Ob tem je v prostorih enote Pekre tudi sedež Izpostave URSZR Maribor, po dogovoru z URSZR pa uporabljajo prostore tudi posamezna društva, ki delujejo na področju zaščite, reševanja in

pomoči (sedeži Zveze radioamaterjev Slovenije, Kluba radioamaterjev Maribor in GRS – postaja Maribor).

ICZR – enota Logatec

Leta 2011 je bila ustanovljena enota Logatec. Nekdaj vojaško vadbišče z več objekti smo delno obnovili in preuredili v center za potrebe usposabljanj sil za zaščito, reševanje in pomoč. Za potrebe usposabljanj imamo:

- približno 20 hektarjev zemljišča in 4500 m² uporabnih površin v objektih,
- tri nastanitvene objekte (120 ležišč),
- upravno stavbo,
- dve predavalnici,
- telovadnico,
- urejen prostor za postavitve začasnih bivališč (bivalne zabojnike ali šotore),
- kuhinjo in jedilnico s 100 sedeži,
- rekreacijske objekte,
- vadbene površine in parkirni prostor,
- poligon z ruševinami.

Uprava RS je v tem obdobju pripravila koncept razvoja in dejavnosti v ICZR – enoti Logatec ter ob izvedbah usposabljanj kadrov s področja zaščite in reševanja (enote CZ za tehnično reševanje, kinologi z reševalnimi psi, državna enota za hitre intervencije, poklicni in prostovoljni gasilci, člani Rdečega križa itn.) zagotavljala tudi možnosti za uporabo zmogljivosti za potrebe Slovenske vojske in različnih občinskih organizacij (loko-strelci, OZVVS Logatec, društvo upokojencev in druga društva ter organizacije).

Zaradi ustreznih pogojev za bivanje in delo z migranti je 22. februarja 2016 Vlada RS sprejela sklep, da se v ICZR – enoti Logatec ustanovi Izpostava azilnega doma MNZ (danes Urada Vlade RS za oskrbo in integracijo

migrantov), v katerem so nastanjeni prosilci za azil, predvsem družine z mladoletnimi otroki. Izpostava bo delovala v teh prostorih do preklica sklepa vlade. S tem pa so se omejile zmogljivosti in možnosti za izvedbo usposabljanj drugih struktur s področja zaščite in reševanja, vendar še vedno izvajamo del teh usposabljanj tudi v tej enoti.

Ciljne skupine in programi usposabljanj od začetka do danes

Leta 1994 smo začeli usposabljati po treh programih, ki jih je potrdil pristojni minister. Danes imamo podpisanih 106 programov usposabljanj.

V ICZR se izvajajo različni programi usposabljanja pripadnikov Civilne zaščite, članov enot, služb in drugih operativnih sestavov društev ter drugih nevladnih organizacij, gospodarskih družb, zavodov in drugih organizacij, in sicer:

- programi usposabljanj poklicnih gasilcev,
- programi uvajalnega, temeljnega in dopolnilnega usposabljanja organov, enot in služb Civilne zaščite, ki so v državni pristojnosti,
- zahtevni programi usposabljanja pripadnikov Civilne zaščite, zlasti poveljnikov, namestnikov in članov štabov Civilne zaščite, vodij intervencij, radiološke, biološke in kemijske zaščite, varstva pred neeksploziranimi ubojnimi sredstvi, tehničnega reševanja, informacijske in komunikacijske podpore in logistike,
- programi usposabljanja pripadnikov enot in služb za izvajanje zaščite, reševanja in pomoči z uporabo zrakoplovov,

- programi usposabljanja gasilskih enot za opravljanje nalog širšega pomena (prometne nesreče, nevarne snovi, reševanje na vodi in iz nje itn.),
- zahtevnejši programi usposabljanja prostovoljnih gasilcev v dogovoru z Gasilsko zvezo Slovenije,
- programi usposabljanja enot, služb in centrov, ki se organizirajo v sodelovanju z državnimi organi ali gospodarskimi družbami, zavodi in drugimi organizacijami, za opravljanje določenih nalog zaščite, reševanja in pomoči, ki so v državni pristojnosti,
- programi usposabljanja na področju varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami, ki jih organizirajo in izvajajo posamezna ministrstva ali drugi državni organi,
- programi usposabljanja, ki so dogovorjeni v okviru mednarodnih organizacij ali mednarodnega sodelovanja (EU, Nato, OZN, DPPI),
- programi usposabljanja za predavatelje in inštruktorje, ki sodelujejo v procesu izobraževanja in usposabljanja na področju varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami,
- programi usposabljanja za javne uslužbence na področju varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami.

Sodelovanje z organizacijami in lokalno skupnostjo oziroma okolji

ICZR se je od vsega začetka razvijal, izpopolnjeval in napredoval s sodelovanjem z vsemi organi ter organizacijami, ki sodelujejo v sistemu zaščite in reševanja, občinami ter lokalno skupnostjo oziroma okoljem, v katerem delujemo.

Ob ustanavljanju ICZR smo upoštevali oceno ogroženosti Slovenije glede naravnih in drugih nesreč, da bi lahko zagotovili razmere za usposabljanje za ukrepanje ob vseh večjih nesrečah. Ker sistem varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami vključuje tudi veliko različnih struktur – prostovoljnih, poklicnih in dolžnostnih, smo sodelovali z vsemi.

Kot organizacija, ki predstavlja številčno največji del sil za zaščito, reševanje in pomoč, je Gasilska zveza Slovenije aktivno sodelovala pri nastajanju in graditvi ICZR v programskem delu ter pri načrtovanju vadbenih objektov, simulatorjev in drugih učnih sredstev. Tako je še danes, saj je tretjina udeležencev usposabljanj v ICZR iz gasilskih vrst. Zakonodaja in vsakodnevno delo zahtevata sodelovanje, saj le, če je to dobro in korektno izvedeno, je mogoče zagotoviti uspešna usposabljanja ICZR in Gasilske zveze Slovenije. Programi so enotni, predavatelji in inštruktorji so skupni, vadbenih objektov, učnih sredstev in logistike, nujne za usposabljanje, je v ICZR dovolj. Na področju priprave in izvedbe usposabljanj poklicnih gasilcev dobro in učinkovito sodelujemo

Slika 6: Podpis ustanovne listine Združenja evropskih gasilskih šol (foto: arhiv URSZR)

Figure 6: Signing of the Charter of the European Fire Service Colleges' Association (Photo: ACPDR archive)

Sliki 7 in 8: Mednarodna dejavnost v ICZR (foto: J. Oražem)
Figures 7 and 8: International activity in the Training Centre for Civil Protection and Disaster Relief of the Republic of Slovenia (Photo: J. Oražem)

z Združenjem slovenskih poklicnih gasilcev, saj so naša izhodišča podobna, kot so z Gasilsko zvezo Slovenije. Veliko predavateljev in inštruktorjev v ICZR prihaja iz poklicnih ter prostovoljnih gasilskih enot.

Sodelovanje poteka ves čas delovanja ICZR tudi z Gorsko reševalno zvezo, Jamarsko reševalno službo, Kinološko zvezo, Potapljaško zvezo, Rdečim križem, Slovensko vojsko, Policijo, Policijsko akademijo, občinami in drugimi pripadniki sistema varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami. Sodelujemo pri ugotavljanju potreb po usposabljanjih, pripravah programov usposabljanj, zagotavljanju predavateljev in udeležencev usposabljanj ter pri izvedbi usposabljanj.

Od začetka našega delovanja si tudi prizadevamo za korektno sodelovanje s prebivalci in Občino Ig. Zavedamo se, da z našimi dejavnostmi obremenjujemo okolje, hkrati pa vanj prinašamo dodano vrednost

– prepoznavnost Iga v domačem in mednarodnem okolju, saj je delovanje ICZR poneslo ime občine daleč po Evropi in svetu, s čimer ob svojem delu skrbimo tudi za svojevrstno promocijo kraja. V ICZR so zaposleni tudi domačini – občani Iga. Ves čas delovanja ICZR se trudimo vklopiti v okolje in temu okolju tudi nekaj dati. Sodelovanje z občino v obojestranskem interesu ocenjujemo kot dobro, seveda pa se pojavijo še dogodki, ki niso v zadovoljstvo ICZR ali občanov. Te sproti rešujemo in z dobrim ter korektnim sodelovanjem z županom tudi večinoma uspešno rešimo.

Pri svojem delu smo odprti za sodelovanje z vsemi, ki delujejo na področju varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami oziroma s svojim delom prispevajo k zaščiti in reševanju ljudi, njihovega premoženja, živali, naravne in kulturne dediščine ob naravnih in drugih nesrečah, tako doma kot v tujini.

Slika 9:
ICZR danes (foto: J. Oražem)

Figure 9:
The Training Centre for Civil Protection and Disaster Relief of the Republic of Slovenia today (Photo: J. Oražem)

ICZR danes in pogled v prihodnost

Leta 2020 je na naše delo in izvedbo načrtovanih usposabljanj ter drugih dejavnosti močno vplivala pandemija covida-19 in z njo povezani ukrepi za preprečitev širjenja. V tem letu se je usposabljanj in drugih dejavnosti lahko udeležilo le 11.658 udeležencev, izmed teh 7308 v ICZR na Igu oziroma povprečno 90 na delovni dan. Podobno število udeležencev bo najbrž tudi letos, po tem pa bomo verjetno lahko ponovno načrtovali izvedbo usposabljanj in drugih dejavnosti, skladno s potrebami in prostorskimi ter kadrovskimi možnostmi ICZR.

To obdobje je pospešilo uvedbo sodobnih tehnologij in pristopov za izvedbo usposabljanj ter drugih dejavnosti »na daljavo« in povečalo uporabo e-učilnice, kar je predstavljeno v drugih člankih te revije.

Hkrati pospešujemo tudi razvoj usposabljanj z informacijsko tehnologijo, ki omogoča izvedbo dela usposabljanj tudi v virtualni resničnosti. Virtualno resničnost na področju usposabljanj uporabljamo že nekaj časa. V prejšnjih letih se je tehnologija skokovito razvila. Zaradi vse večje tehnološke dovršenosti, cenovne dostopnosti, stroškovne učinkovitosti in prilagodljivosti jo v razvoj vključuje vse več izobraževalnih organizacij doma in v tujini, tudi ICZR. V prihodnosti načrtujemo izpopolnitev scenarijskih vaj na področju operativnega vodenja, nevarnih snovi in drugih programov z uporabo programskega okolja »XVR ON SCENE«. S tem programom, ki omogoča predstavitev scenarija v virtualnem okolju, bomo udeležence soočili z njihovimi sprejetimi odločitvami na virtualni intervenciji, odkrivali mogoče načine izvedbe scenarija, vključevali tudi druge intervencijske službe in izvajali hitrejše ponovitve v primerjavi z izvedbo na poligonu. Glavna značilnost virtualnih centrov je, da dajejo neomejene možnosti preigravanja najkompleksnejših scenarijev izrednih dogodkov in nesreč v realnih razmerah, brez negativnih učinkov na ljudi, okolje in premoženje, ter z minimalnimi stroški in logističnimi potrebami. Projekt zahteva višji začetni finančni vložek, predvsem pa ustrezno izobražene sodelavce za uspešno delovanje.

Danes so v okviru ICZR organizirani oddelki za usposabljanje, gasilstvo – Gasilska šola, in za podporo usposabljanju.

V ICZR je sistemiziranih 47 delovnih mest, trenutno jih je zapoljenih 31 oziroma 66 odstotkov. Pri pripravi

in izvedbi programov usposabljanj ter drugih dejavnosti sodelujemo z več kot 150 zunanjimi predavatelji, inštruktorji in drugimi strokovnjaki iz Uprave RS za zaščito in reševanje, univerze, posameznih inštitutov in raziskovalnih ustanov, poklicnih in prostovoljnih gasilskih enot, občin, podjetij ter drugih organizacij.

S sprotnim učenjem, sledenjem evropskim in svetovnim trendom razvoja pristopov, metod, učnih sredstev in tehnologij ter njihovo uvedbo v proces načrtovanja in izvedbe usposabljanj, kakovostnimi kadri in nujnimi finančnimi sredstvi bo ICZR tudi v prihodnosti opravljal vlogo vodilne ustanove za usposabljanje vseh sil za zaščito, reševanje in pomoč v državi ter prepoznavne in priznane izobraževalne organizacije na tem področju v mednarodnem okolju.

Sklepne misli

ICZR je v vseh letih svojega delovanja naredil veliko glede pripravljenosti ter usposobljenosti sil za zaščito, reševanje in pomoč, pa tudi za prepoznavnost URSZR ter Slovenije v mednarodnem okolju. Leta 1992 smo začeli razvijati sistem izobraževanja in usposabljanja sil za zaščito, reševanje in pomoč ter zagotavljati temeljne razmere za pripravo in izvedbo njihovih usposabljanj v ICZR. Te smo izboljševali in izpopolnjevali, glede na potrebe in razvoj ter skladno s finančnimi in kadrovskimi možnostmi.

Slogan »Življenja rešujemo skupaj« smo v ICZR izpopolnili še z besedama »z znanjem«, kar pomeni, da moramo opraviti še veliko nalog, poleg tega pa razvijati zamisli, kako te naloge v prihodnosti uresničiti. Zavedamo se, da je treba razvijati vse, kar pri reševanju uporabimo, torej sredstva, taktiko, pristope, zahteve od izvajalcev in strokovno znanje. Skladno s tem želimo razvijati področje usposabljanja tudi v prihodnosti.

Razvoj zaščitnih reševalnih konceptov v novih družbenih in okoljskih razmerah zahteva uporabo sodobnih pristopov, metod in tehnologij tudi na področju usposabljanja kadrov za potrebe varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami. Samo to nam bo omogočilo racionalno in kakovostno delo na področju usposabljanja ter nadaljnji razvoj ICZR, ki bo tako prispeval tudi h krepitvi odpornosti na naravne in druge nesreče. Vizijo in energijo imamo, potrebujemo pa ustrezne strokovne mlade kadre in finančna sredstva. Pri zagotavljanju teh dveh pogojev pričakujemo, tako kot do zdaj, podporo URSZR. Le tako nam bo uspelo.

Viri in literatura

1. Petrovič, J., 1997. Dejavnost Izobraževalnega centra za zaščito in reševanje Republike Slovenije. Ujma 11, 275–278.
2. Triler, B., 2019. V četrto stoletje se je v sklopu ICZR usposabljal več kot pol milijona udeležencev. Gasilec, št. 11/12, 2019, 74–77.
3. Zakon o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami, UL RS, št. 64/94, 1994.